

Program Aktywizacji Bezrobotnych Absolwentów "Pierwsza Praca" Realizacja w województwie warmińsko – mazurskim w okresie styczeń-maj 2004

Wstęp

Monitoring zapoczątkowanego w 2002 roku programu „Pierwsza Praca” wykazał szczególne zainteresowanie – zarówno pracodawców jak i absolwentów – nakładowymi formami aktywizacji. Beneficjenci najwyżej oceniają propozycje gwarantujące okresowe zatrudnienie, natomiast pracodawcy preferowali staże. Wojewódzki Plan Działania na 2004 rok uwzględniał faktyczne potrzeby stron, a przede wszystkim;

- umożliwiał młodzieży odbycie stażu zawodowego, którego brak jest poważną barierą zatrudnienia przez pracodawcę,
- preferował staże zawodowe jako formę beznakładowej ze strony pracodawców możliwości pozyskania pracownika-stażysty.

Od III kwartału 2003 roku pojawiła się możliwość uczestniczenia w programie poza absolwentami szkół, osób w wieku 18-24 lata, które nie podjęły dotychczas pierwszej pracy.

Decyzja o rozszerzeniu grupy beneficjentów, znacząco wpłynęła na lokalne rynki, powodując zwiększenie zainteresowania dostępnymi instrumentami aktywizacji zarówno pracodawców jak i spełniających określone kryteria młodzieży do 24 roku życia.

W regionie warmińsko-mazurskim, o najwyższym wskaźniku stopy bezrobocia w kraju (maj 2004 – 29,6%), specjalny program aktywizujący zawodowo osoby młode, po raz pierwszy wchodzące na rynek pracy, nabiera szczególnego znaczenia.

I. Realizacja Wojewódzkiego Planu Działania w ramach programu „Pierwsza Praca”

1. Uczestnicy programu:

- Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- Samorządy Powiatowe,
- Prezydent Miasta Olsztyn,
- Pracodawcy spełniający ustawowe warunki zatrudniania bezrobotnych,
- organizacje pozarządowe.

2. beneficjenci:

Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wszystkich szczebli, z przełomu lat 2003/2004 oraz młodzież w wieku 18-24 lata, długotrwale bezrobotna, która nie podjęła dotychczas pierwszej pracy, zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy.

3. Strategiczny cel programu

Zwiększenie szans młodzieży na uzyskanie pierwszego doświadczenia zawodowego poprzez;

- aktywizację społeczną bezrobotnych absolwentów,
- dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb rynku pracy,
- umożliwienie nabycia praktyki w zawodzie wyuczonym,
- wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy dla młodzieży,
- umożliwienie prawidłowego rozwoju zawodowego poprzez zatrudnienia subsydiowane.

4. Monitoring programu

Realizacja założeń programowych badana jest w okresach kwartalnych. W 2004 r. pierwszy raport sporządzony był za okres I kwartału, drugi obejmował okres kwiecień – maj (zmiana w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy likwidująca od 1 czerwca pojęcie bezrobotnego absolwenta).

Monitoring programu dotyczył:

- porównania zakładanych celów z osiągniętymi rezultatami,
- porównanie faktycznych wydatków z zaplanowanym budżetem,
- oceny sprawności przeprowadzenia przedsięwzięć.

Taki system monitoringu wewnętrznego miał na celu:

- usprawnienie procesu zatrudnienia młodzieży poprzez bieżącą korektę stosowanych instrumentów,
- analizę i ocenę efektywności stosowanych instrumentów rynku pracy,
- optymalizację wydatków poszczególnych formach aktywizacji.

5. **Diagnoza bezrobocia wśród młodzieży**

Na koniec maja 2004 roku w regionie warmińsko-mazurskim zarejestrowanych było 38 135 osób w grupie wiekowej 18-24 lata, z czego 13,1% (5004 osoby) stanowili absolwenci szkół ponadpodstawowych.

W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego obserwujemy spadek bezrobotnych wieku 18-24 lata o 8,9% (o 3719 osób).

Bezrobotni w wieku 18-24 lata w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowili w końcu maja br. 23,5%; przed rokiem 24,7%.

Wybrane kategorie bezrobotnych

Rok	Bezrobotni ogółem	Młodzież 18-24	Absolwenci	Udział 3:2	Udział 4:2	Udział 4:3
1	2	3	4	5	6	7
2003	169 351	41 854	5 778	24,7	3,4	13,8
2004	162 145	38 135	5 004	23,5	3,1	13,1
+ wzrost -spadek	-7 206	-3 719	-774	-1,2	-0,3	-0,7
+ wzrost -spadek w %	-4,3	-8,9	-13,4	-	-	-

Źródło: sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy. Obliczenia własne

W omawianej populacji 52,2% stanowiły kobiety (przed rokiem 50,4%).

Większość młodzieży w wieku 18-24 lata zamieszkuje na wsi – 52,5%, tj. 20 031 osób; w ubiegłym roku bezrobotni mieszkańcy wsi w wieku 18-24 lata stanowili 50,9% populacji bezrobotnych (21 304).

W okresie pięciu miesięcy br. zarejestrowało się 18 716 osób w wieku 18-24 lata, tj. o 2 222 mniej niż przed rokiem, z czego;

- po raz pierwszy – 4216 osób (przed rokiem 4 332),

- kolejny raz – 14500 osób (przed rokiem 12 162).

Noworejestrująca się młodzież stanowi ponad 40% ogólnego napływu do bezrobocia.

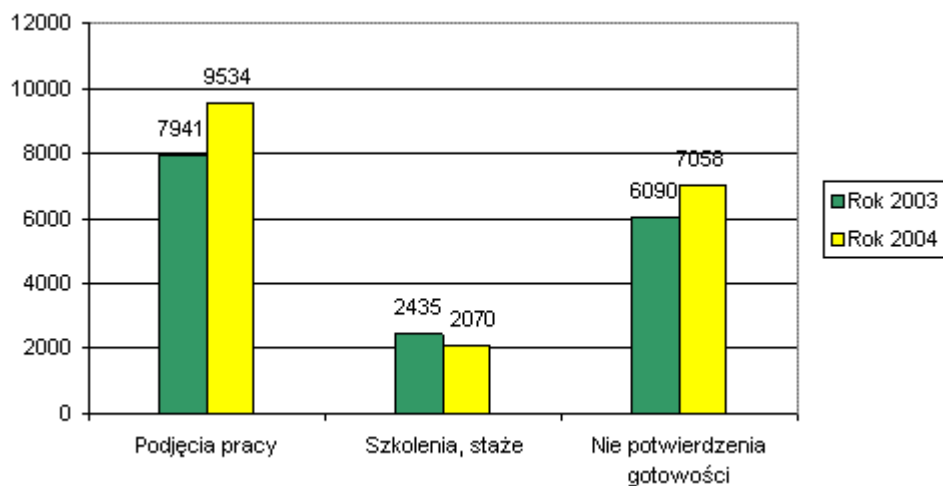
W analizowanym okresie wyrejestrowano w regionie 22 487 osób w wieku 18-24, z których 8 422 (37,5%) stanowili absolwenci szkół ponadpodstawowych.

Ponad 42% (9 534 osób) odpływu młodzieży z bezrobocia było spowodowane podjęciem pracy subsydiowanej (22,4%) i niesubsydiowanej (77,6%).

W ogólnej liczbie odpływu z bezrobocia 37,8% stanowią osoby w wieku 18-24 lata.

W ubiegłym roku w analogicznym okresie pięciu miesięcy odpływ młodzieży z bezrobocia (20 346 osoby) był niższy o 9,5%. Wyłączenia z powodu podjęcia pracy stanowiły 39,0%.

Przyczyny odpływu osób w wieku 18-24 lata

Odpływ z bezrobocia

Odpływ	Rok 2003		Rok 2004		+ Wzrost - spadek do 2003 roku		+ Wzrost - spadek do 2003 roku w %	
	Osoby 18-24	W tym absolwenci	Osoby 18-24	W tym absolwenci	4-2	5-3	4:2	5:3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ogółem	20 346	6 579	22 487	8 422	2 141	1 843	29,7	28,0
W tym: z powodu								
- podjęcia pracy	7 941	2 113	9 534	2 852	1 593	-739	20,0	35,0
- szkolenia lub stażu	2 435	1 883	2 070	1 765	-365	-118	-15,0	-6,3
- nie potwierdzenia gotowości	6 090	b.d	7 058	b.d	968	b.d	15,9	b.d

Źródło: sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy. Obliczenia własne

W ogólnej populacji mieszkańców regionu w wieku 18-24 lata, bezrobotni stanowią ponad 18%.

W stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych największy udział bezrobotnej młodzieży odnotowano w powiatach:

- nowomiejskim – 28,3%
- nidzickim – 27,8%
- szczycieńskim – 27,2%
- iławskim – 26,2%

Natomiast najmniejszy w powiatach:

- olsztyńskim – 18,1%
- mieście Elblągu – 21,0%
- giżyckim – 22,4%
- piskim – 22,4%
- braniewskim – 22,7%

6. Aktywizacja młodzieży w ramach programu „Pierwsza Praca”

Kolejne etapy realizacji programu „Pierwsza praca” przynosiły wzrost liczby aktywizowanych – początkowo tylko bezrobotnych ze statusem absolwenta, a od III kw. 2003 r. absolwentów młodzieży spełniającej określone programem kryteria.

W okresie 1.06-31.12.2002 r. zaktywizowano:

- nakładowo – 4 751 absolwentów,
- beznakładowo – 24 027 absolwentów.

Kolejna edycja programu obejmowała rok 2003 i wniosła poszerzenie od III kw. grupy beneficjentów o osoby długotrwale bezrobotne w wieku 18-24, które nie podjęły dotychczas pierwszej pracy.

Ogółem w 2003 r. zaktywizowano:

- nakładowo – 11 005 osób,
- beznakładowo – 25 309 osób.

W okresie pięciu miesięcy 2004 roku różnymi formami aktywizacji z udziałem przede wszystkim Funduszu Pracy objęto 3 612 osób, spełniających określone programem kryteria. Beznakładowo, w ramach programu „Informacja, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo” zaktywizowano 7 963 osoby.

6.1 Uczestnicy nakładowych programów rynku pracy

Struktura instrumentów oraz liczba uczestników programów została określona według optymalnego zapotrzebowania, na podstawie powiatowych planów działania.

Uczestnicy programu „Pierwsza Praca” w roku 2004

Nazwa instrumentu	Liczba uczestników skierowanych w okresie I-V		Ukończyli program		Podjęli pracę		Efektywność w %*	
	ogółem	w tym absolwenci	ogółem	w tym absolwenci	ogółem	w tym absolwenci	ogółem	w tym absolwenci
1. Staże absolwenckie	1530	1530	2932	2932	997	997	34,0	34,0
2. Ref. Z tytułu zatrudnienia absolwenta	621	621	701	701	549	549	78,3	78,3
3. Szkolenia	358	124	562	230	182	68	32,4	29,6
4. Pożyczki na podjęcie działalności	24	8	-	-	-	-	-	-
5. Pożyczki na utworzenie miejsc pracy	30	6	2	0	7	7	-	-
6. Prace interwencyjne	527	170	198	46	108	30	54,5	65,2
7. Roboty publiczne	244	108	72	22	26	6	36,1	27,3
8. Prace społecznie użyteczne	68	68	10	10	4	4	40,0	40,0
9. Zwrot składki ZUS	35	-	2	-	2	-	100,0	-
10. Zwrot kosztów dojazdu	146	117	-	-	-	-	-	-
11. Programy specjalne	13	12	10	10	5	5	50,0	50,0
12. Ref. Składek ubezpieczeniowych absolwentom	12	12	11	11	11	11	100,0	100,0
13. Ref. Składek ubezpieczeniowych pracodawcom	3	3	-	-	-	-	-	-
14. Pożyczki szkoleniowe	1	1	-	-	-	-	-	-
Razem	3612	2780	4500	3962	1891	1677	42,0	42,3

* Efektywność liczona stosunkiem osób, które podjęły pracę po ukończeniu programu

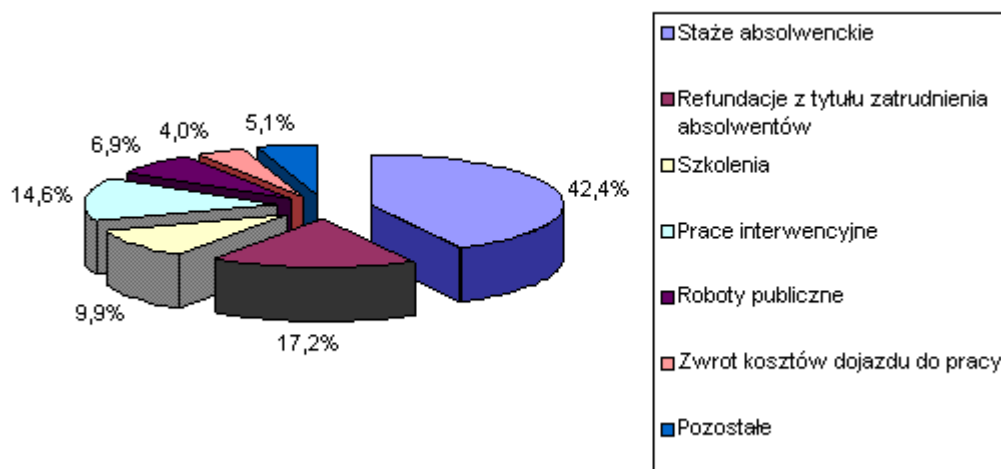
Większość beneficjentów programu „Pierwsza Praca” to absolwenci szkół (77,0%). Widoczna jest również przewaga absolwentów w liczbie podejmujących pracę, po zakończonych programach rynku pracy (42,3), głównie z powodu dwóch instrumentów (staże, refundacja z tytułu zatrudnienia absolwenta), skierowanych wyłącznie do bezrobotnych ze statusem absolwenta.

Efektywność programów adresowanych do beneficjentów „Pierwszej Pracy”, mierzona stosunkiem liczby podejmujących pracę po programach aktywizujących do liczby osób, które program zakończyły w badanym okresie wynosi 42,0%. Nieco wyższa, wynosząca 42,3% efektywność dotyczy programów, w którym uczestniczyli absolwenci.

Najbardziej popularnym instrumentem z racji na stosowane w stosunku do pracodawców preferencje, były:

- staże zawodowe – 42,4% wszystkich skierowanych do udziału w programie beneficjentów,
- refundacje z tytułu zatrudnienia absolwentów – 17,2%
- prace interwencyjne – 14,6%
- szkolenia – 9,9%
- roboty publiczne – 6,8%

Struktura instrumentów stosowanych w programie „Pierwsza Praca”

Ważnym instrumentem wspierającym program „Pierwsza Praca” były szkolenia, zarówno te finansowane z Funduszu Pracy, jak i wynikające z programów „PAOW” oraz PHARE 2000 i 2001.

Na szkolenia wspierane Funduszem Pracy skierowano w omawianym okresie 358 osób (w tym 124 absolwentów), natomiast 562 osoby program szkoleń ukończyło. Efektywność szkoleń ocenia się na 32,4%.

Najwięcej bezrobotnej młodzieży uczestniczyło w szkoleniach w obszarze:

- obsługa administracyjno-biurowa, obsługa sekretariatu – 21,5% ogółu skierowanych,
- handel – 10,0%,
- kierowanie pojazdami – 9,8%,
- budownictwo i urządzenia sanitarne – 7,8%,
- obsługa komputera – 6,4%.

Działania w zakresie programu „Pierwsza Praca” wynikające z programów „PAOW” oraz PHARE 2000 i 2001 w br. dotyczyły wyłącznie szkoleń i przekwalifikowań:

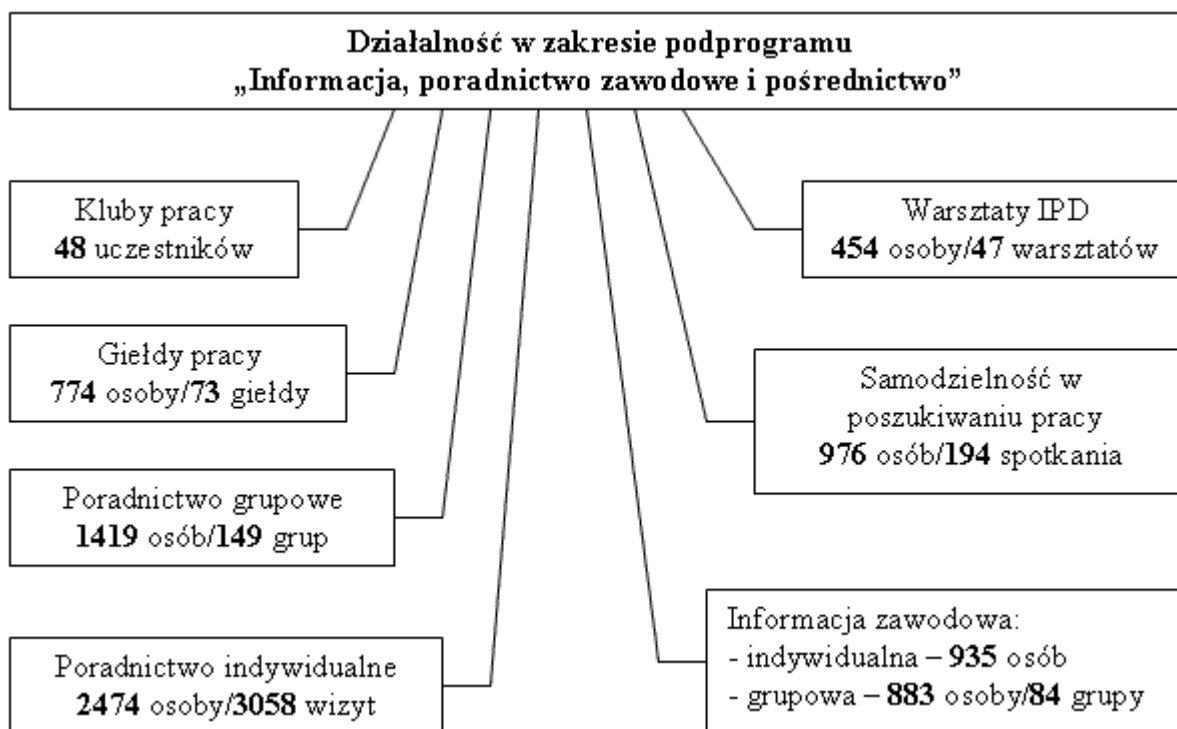
- w ramach PAOW – 132 osoby w wieku 18-24 lata, w tym 42 absolwentów,
- PHARE 2000 – 35 osób, z których 5 to absolwenci,
- PHARE 2001 – 276 osób, w tym 107 absolwentów.

W omawianym okresie szkolenia wspierane funduszem Banku Światowego ukończyło 75 osób a 38 z nich podjęło pracę (efektywność 50,7%):

6.2 Aktywizacja młodzieży beznakładowa. Program „Informacja, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy”.

W zajęciach z obszaru poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy uczestniczyło w okresie I – V 2004 7 963 osoby.

W celu osiągnięcia efektu zatrudnieniowego z usług doradczych korzystały kilkakrotnie te same osoby, dlatego liczba uczestników jest tak wysoka.

Po ukończeniu warsztatów w ramach Indywidualnych Planów Działania 69 osób podjęło zatrudnienie.

Również zajęcia w klubach pracy usytuowanych w strukturze Powiatowych Urzędów Pracy, przyniosły konkretne efekty; 6 uczestników programu podjęło pracę, a 10 rozpoczęła szkolenia zawodowe.

7. Wydatki na aktywizację uczestników programu

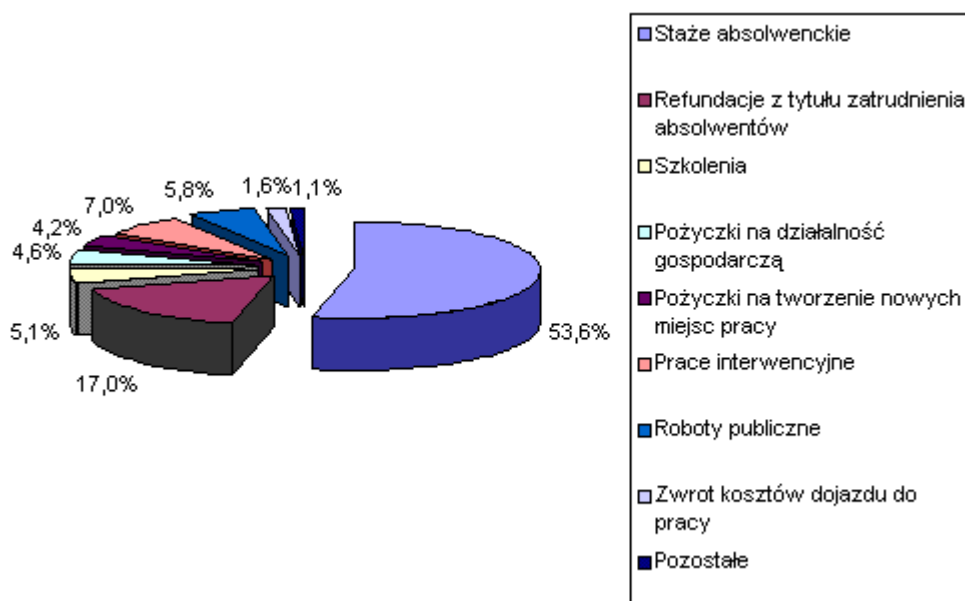
W roku 2004 program „Pierwsza Praca” finansowany był przede wszystkim w ramach środków na aktywizację bezrobotnych ustalonego dla PUP algorytmem, a w niektórych przypadkach wspierany dotacją FP z rezerwy Zarządu Województwa na działania w ramach lokalnych programów specjalnych.

W analizowanym okresie na działanie aktywizujące uczestników programu „Pierwsza Praca” wydatkowano 8156,1 tys. zł.

Prawie 80% wydatków dotyczyło kosztów poniesionych na aktywizację absolwentów.

Najwięcej, bo aż 53,6% wydatków stanowiły koszty stażu zawodowego, w drugiej kolejności – refundacji z tytułu zatrudnienia absolwentów (17,0%), następnie prac interwencyjnych – 7,0%, robót publicznych – 5,8%, szkoleń – 5,1%.

Struktura instrumentów stosowanych w programie „Pierwsza Praca”

8. Inne działania w ramach programu „Pierwsza Praca”

8.1 Gminne Centra Informacji

W ramach drugiej edycji konkursu rozpisanego w 2003 roku powstało 19 Gminnych Centr Informacji (I edycja - 7).

Maksymalna wysokość grantu na dofinansowanie projektu nie mogła przekroczyć 64 tys. zł. W bieżącym roku działania WUP skupiały się na pilotowaniu i monitorowaniu realizacji konkursu.

Skontrolowano wszystkie Gminne Centra Informacji pod kątem oceny merytorycznej i technicznej oceny przygotowania ośrodków do funkcjonowania, a także zgodność wydatkowania środków.

Zorganizowano spotkanie inicjujące współpracę z nowo powstałymi GCI, na którym przedstawiono propozycje szkoleń dla pracowników GCI, dyskutowano na temat form i metod pracy w GCI.

8.2 Akademickie Biura Karier

Efektem konkursu na rozwój działalności Akademickich Biur Karier było przyznanie 4 grantów na łączną kwotę 60 tys. zł. biurom działającym przy:

- Wyższej Szkole Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie,
- Wyższej Szkole Finansów Zarządzania w Białymstoku filia w Ełku,
- Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Elblągu,
- Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

Na bieżąco dokonuje się monitoringu realizacji konkursu.

8.3 Zielone miejsca pracy

W roku 2004 w ramach programu „Zielone Miejsca Pracy” w województwie warmińsko-mazurskim realizowano jedynie wcześniej podpisane umowy.

Mimo zainteresowania starostów tą formą aktywizacji bezrobotnych, z powodu braku środków finansowych nie doszło do porozumienia z Okręgową Dyrekcją Lasów Państwowych w kwestii przystąpienia do programu.

W okresie I-V 2004 roku program robót publicznych ukończyło 8 osób, (w tym: 2 absolwentów), z których 7 kontynuowało zatrudnienie (w tym 1 absolwent).

W analizowanym okresie na działania w ramach programu „Zielone Miejsca Pracy” wydatkowano:

- 11,5 tys. zł na staże absolwenckie,

- 32,1 tys. zł. na roboty publiczne.

Uwagi końcowe:

1. Obserwujemy korzystną tendencję spadku udziału młodzieży w regionalnym bezrobociu (do maja 2003 o 8,9%).
2. W ogólnej liczbie odpływu z bezrobocia 37,8% stanowią osoby w wieku 18-24 lata. Świadczy to o wysokiej mobilności tej grupy bezrobotnych. Wyłączenia z powodu podjęcia pracy stanowią 42%. W stosunku do ubiegłego roku prace podjęło o 20% osób więcej.
3. W ogólnej populacji bezrobotnych, młodzież w wieku 18-24 lata stanowi 23,5%, o 1,2 punkty procentowe mniej niż przed rokiem.
4. Wśród mieszkańców regionu w wieku 18-24 lata, bezrobotni stanowią ponad 18%.
5. W okresie pięciu miesięcy 2004 r. nakładowymi formami przeciwdziałania bezrobociu objęto 3612 osób w wieku 18-24 lata, z których 77,0% stanowili absolwenci.
6. Efektywność zatrudnieniowa po zakończeniu programów aktywizujących wynosi 42,0%, a w przypadku absolwentów 42,3%.
7. Najbardziej popularnym instrumentem z racji na stosowane preferencje w stosunku do pracodawców były staże zawodowe;
 - 42,4%, skierowanych do udziału w programie,
 - refundacje z tytułu zatrudnienia absolwentów (17,2%),
 - prace interwencyjne (14,6%),
 - roboty publiczne (6,8%).
8. Działania w zakresie programu „Pierwsza Praca” wynikające z programów „PAOW” oraz PHARE 2000 i PHARE 2001 w br. dotyczyły wyłącznie szkoleń i przekwalifikowań (443 osoby). Efektywność: 50,7%.
9. W programie „Informacja. Poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy” uczestniczyły 7963 osoby.
10. Działania w ramach programu „Pierwsza Praca” ograniczała wysokość środków finansowych. W roku 2004 podejmowane przedsięwzięcia finansowane były wyłącznie z limitu wynikającego z algorytmu.

Opracowanie:
Barbara Seroka-Piotrowska
WUP Olsztyn

Olsztyn, sierpień 2004 r.